

Aan de leden van de Raad

IBAN NL02BNGH0285007076
KvK 09215649

Datum Onderwerp
7 mei 2024 Tussenstand Ambities in Evenwicht

Geachte raadsleden,

Zoals vastgesteld in het projectplan Ambities in Evenwicht bereiden college en ambtelijke organisatie de perspectiefnota voor. In deze raadsbrief krijgt u een tussenstand van de opgave waar we voor staan, welke tussenstappen er zijn gezet en hoe het besluitvormingsproces eruit ziet. We informeren u ook over de extra Algemene Ledenvergadering die de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft uitgeroepen.

Aanleiding

We willen goede dienstverlening en voorzieningen blijven bieden aan onze inwoners en ondernemers. Dat is steeds lastiger door alle ambities en (nieuwe) taken die we hebben. En deze nieuwe taken gaan vaak niet gepaard met voldoende middelen die we van het rijk ontvangen. Sterker: we worden – zoals inmiddels meer dan bekend (ravijnjaar) – gekort in het gemeentefonds. Hoe dit precies zit, wordt helder uitgelegd in het korte rapport dat de Raad Openbaar Bestuur dit jaar hier over publiceerde. Dat vindt u als bijlage bij deze brief.

Daarom maken we keuzes. We stemmen wat we moeten en willen af op wat we kunnen waarmaken met onze middelen en capaciteit. Daarvoor zetten we onze taken en ambities op een rijtje. We kijken wat moet, en ook naar wat waarde oplevert voor onze inwoners en ondernemers. We leggen uw raad keuzescenario's voor.

Het keuzescenario dat uw raad kiest verwerken we in de begroting 2025 en verder. We werken het scenario uit in een aanpak zodat we alle focus en energie kunnen richten op de gekozen taken en ambities.

Prioriteiten

We prioriteren al onze activiteiten aan de hand van de keuzevrijheid die we hebben. Minder keuzevrijheid betekent dat we meer prioriteit aan deze producten moeten geven. We krijgen dan de volgende drie categorieën:

Uw brief van

Uw kenmerk

Behandeld door

Verzenddatum van deze brief

Ons kenmerk

M. (Marinka) Mulder

(026) 33 48 111

Bijlage

7 mei 2024

m.mulder@renkum.nl

- Producten met weinig keuzevrijheid en prioriteit hoog: Wettelijke taak, weinig tot geen beleidsvrijheid; doelgroep kan vrijwel nergens anders terecht; weinig tot geen flexibiliteit in de keuze van activiteiten
- Producten met gemiddelde keuzevrijheid en prioriteit midden: wettelijke taak, met enige beleidsvrijheid; doelgroep kan beperkt ergens anders terecht; enige flexibiliteit in de keuze van activiteiten
- Producten met veel keuzevrijheid en prioriteit laag: Geen wettelijke taak, volledige beleidsvrijheid; doelgroep kan ergens anders terecht; flexibiliteit in de keuze van activiteiten

Per product hebben we twee soorten activiteiten:

1. Basisactiviteiten: Deze activiteiten zijn weinig flexibel, ze zijn vastgelegd in wetgeving of regionale afspraken. Daarnaast heeft de doelgroep weinig tot geen alternatieven voor deze taken. Voor deze activiteiten is het niet reëel om ze te beëindigen. Wel kunnen we keuzes maken over hoe we deze activiteiten uit voeren.
2. Optionele activiteiten: Deze activiteiten zijn wel flexibel. Ze zijn gebaseerd op gemeentelijke beleid. De doelgroep heeft alternatieven. We kunnen de keuze maken om deze activiteiten geheel of gedeeltelijk te stoppen. De consequenties van zo'n besluit zijn in beeld gebracht.

Opgave met betrekking tot capaciteit

Conclusie is globaal als volgt:

- De beschikbare capaciteit volstaat over het algemeen voor de huidige taken, er is echter geen flexibiliteit om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en nieuwe vragen;
- Uitzondering geldt voor groen onderhoud, onderhoud civiele kunstwerken, onderhoud monumenten en kunstwerken, evenementen en inwonersinitiatieven. Hiervoor is onvoldoende capaciteit beschikbaar.
- Met name brede participatie in veel ontwikkelingen, raadscommunicatie en openbaarheid van bestuur (Woo) veroorzaken inmiddels veel extra werkdruk.

Ambtelijk advies opgave op capaciteit:

- Op dit moment zijn wij weinig in staat om concreet te berekenen wat het tekort aan capaciteit is – we richten ons op wat we aankunnen
- Om voldoende flexibiliteit te hebben binnen een organisatie, is het aan te bevelen om 100 uur per persoon beschikbaar te ramen voor onvoorziene werkzaamheden.
- Op basis van de inventarisatie is de conclusie dat deze ruimte er op dit moment niet meer is.
- Voorstel is om de opgave op capaciteit vast te stellen op 216 fte x 100 uren = 21.600 uren.

Opgave met betrekking tot financiën

In de Voorjaarsnota maken we de balans op met betrekking tot de financiële opgave waar we voor staan ten opzichte van de gehele begroting (110 miljoen euro). Op dit moment is al duidelijk dat de financiële opgave flink toeneemt door de tariefstijgingen voor de zorgkosten. Daarnaast blijkt uit de Voorjaarsnota van het rijk dat de situatie voor 2025 verslechtert en dat er geen oplossing komt voor het ravijnjaar vanaf 2026.

Daar bovenop verwachten we dat het nadeel vanuit de decembercirculaire structureel door zal werken. Dit maakt dat de prognose er nu als volgt uitziet:

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Primitieve begroting	0	0	-3.337	-3.076	-3.076
Bijstelling tarieven zorg	-2.000	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
Voorjaarsnota rijk	200	-1.500	200	200	200
Doorwerking decembercirculaire	-800	-800	-800	-800	-800
Prognose Meerjarenbegroting	-2.600	-4.800	-6.437	-6.176	-6.176

Toelichting stijging zorgkosten

De gemeente is gehouden aan het bieden van reële tarieven. Door de stijgende (loon)kosten in de sector heeft de regio Centraal Gelderland een tarievenonderzoek gehouden en nieuwe tarieven vastgesteld. Uw raad is geïnformeerd over het tariefonderzoek in de begroting en het jaarplan van de Module Inkoop Sociaal Domein CG en met raadsbrieven op 6 november 2023, 6 februari 2024 en 9 april 2024. De impact van deze tariefstijging wordt voor de gehele regio berekend op ruim 30 miljoen euro. Dit, evenals de impact op lokaal niveau, is een prognose. Alle elf gemeenten in de regio werken samen aan maatregelen om deze kostenstijging te mitigeren. Lokaal richten we hier een taskforce voor in. In juni is er een raadsontmoeting aangemeld om hier dieper op in te gaan.

VNG advies

Het advies van de VNG is om nu in beeld te brengen welke keuzes we gaan maken wanneer het Rijk het financieel ravijn en de loon-en-prijzontwikkelingen – zoals in de zorg- niet gaat compenseren, en nu geen onomkeerbare besluiten te nemen. Dit is niet voor niets: alle gemeenten in Nederland worden geconfronteerd met de gevolgen van het rijksbeleid en de financiële gevolgen hiervan.

Echter, het college acht dat niets doen, geen optie is. Daarom stuurt het college in de Perspectiefnota en de Begroting 2025 en verder op de 0-lijn, zodat we financieel in evenwicht blijven en preventief toezicht voorkomen.

Tussenstand

In eerste instantie was de insteek vooral gericht op capaciteit. Door te besluiten om bepaalde activiteiten niet uit te voeren, kan capaciteit worden vrijgespeeld om andere activiteiten op niveau te realiseren. De financiële opgave die er nu ligt, kan niet worden verholpen door alleen te stoppen met activiteiten waar we die keuzevrijheid hebben. We zullen ook beleidskeuzes moeten maken waardoor we activiteiten uitvoeren op een lager niveau. Dit betekent dat u twee soorten voorstellen krijgt aangereikt:

- Voorstellen om optionele activiteiten te stoppen, inclusief de consequenties;
- Voorstellen binnen welke producten we bij de begroting beleidskeuzes gaan voorleggen om het resterende tekort op te lossen.

Daarnaast leggen wij voorstellen voor op het gebied van bedrijfsvoering, waarmee we de druk op onze capaciteit kunnen verminderen.

De afgelopen weken hebben wij onze inwoners de vraag voorgelegd aan welke voorzieningen binnen de gemeente zij prioriteit geven. Bijna 600 inwoners hebben van deze mogelijkheid gebruik

Onderwerp

Tussenstand Ambities in Evenwicht

Datum

7 mei 2024

Ons kenmerk

Pagina

3 van 4

gemaakt, een mooie respons! De uitkomsten van deze inwonerpeiling nemen wij mee bij de voorstellen die wij u voorleggen en ontvangt u als bijlage bij de Perspectiefnota.

Proces besluitvorming

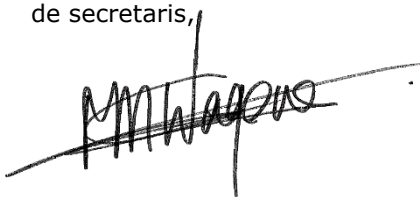
Normaliter bespreekt en besluit uw raad over de Jaarstukken, Voorjaarsnota en Perspectiefnota in de besluitvormende raadsvergadering van juni. Om de Perspectiefnota goed te bespreken wordt deze, indien uw agendacommissie hier positief toe besluit, ook besproken in een commissievergadering. De Perspectiefnota staat daarin centraal waarin de Jaarstukken en Voorjaarsnota onderleggers zijn en vanzelfsprekend ook bevraagd kunnen worden. Voorafgaand aan de commissievergadering wordt voor technische vragen een tafeltjesmarkt georganiseerd. Deze staat gepland op 4 juni. In de raadsvergadering van juni besluit u zoals gebruikelijk separaat over de jaarstukken, de voorjaarsnota en de Perspectiefnota.

Extra Algemene Ledenvergadering VNG

De VNG heeft een extra ledenvergadering uitgeroepen op 24 mei aanstaande. Daar staan de urgente financiële problemen van de gemeenten centraal en wordt een escalatiestrategie bepaald voor als hier geen verdere verlichting in komt. Daarbij moet gedacht worden aan het niet accepteren van nieuwe taken en het inzetten van arbitrage. Op 14 mei komen de wethouders Financiën in de regio Centraal Gelderland bijeen om tot een gezamenlijke inzet te komen zowel richting VNG als richting Provincie.

Met vriendelijke groet,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN RENKUM
de secretaris,

M.J.J. (Marcel) Wagener

de burgemeester,

A.M.J. (Agnes) Schaap